

Teppo Tammi
Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitos
huonekalujen entisöinti ja verhoilu

Kirovsky Restauration College, Pietari

12.11. - 22.12. 2018

Näkymä lisakirkon ylätasanteelta Pietarin eteläpuolelle.

Marras-joulukuun 2018 kestäneen opiskelijavaihtoni pohja luotiin jo edellisenä keväänä, kun minulla oli mahdollisuus osallistua Pietarin seudun Restoraattorien Unionin järjestämään kädentaitokilpailuun. Tapahtuma pidettiin Kirovskyn koululla ja sen aikana tutustuin myös muutama koulun opettajaan. Heidän esitellessään oppilastöitä sekä koulun tiloja, keskustelimme ja he huomasivat miten vaikuttunut olin koulun korkeasta opetuksen tasosta. Erityisesti intarsia ja marquetry töiden taso oli loistava. Koulun restauroinnin opettaja Viktor neuvoi minua tekemään kesän aikana muutamia viilutyöharjoituksia ja tulemaan syksyllä heidän kouluunsa jatkamaan opintoja. Jo samalla matkalla ilmoitin omaan oppilaitokseeni halustani päästä oppilasvaihtoon Pietariin. Muutaman päivän kilpailumatkalla näin Pietaria jo sen verran, että ajatus puolestatoista kuukaudesta kaupungissa opiskelemissa tuntui helpolta ratkaisulta. Edes Venäjän kielen osaamattomuuteni ei siinä vaiheessa vähentänyt innostustani.

Näkymä huoneestani Sokos Hotel Olympia Gardenista Klinskiy prospektille.

Marraskuun puolivälissä saavuin Pietariin ja majoittauduin toisen suomalaisen opiskelijan kanssa muutaman kilometrin päähän keskustasta sijaitsevaan Sokos Hotel Olympia Gardeniin. Toisella opiskelijalla oli työssäoppimisaikaa hotellissa ja minulle oli suunniteltu ensin kolmen viikon opintokokonaisuus intarsia- ja marquetry -tekniikan opintoja Kirovskyn koulu numero 1:ssä, lähellä Avtovon kaupunginosaa sekä toinen kolmen viikon jakso lovileikkaus- ja kaiverrustekniikkaa koulu numero 2:ssa, Ul'yankan kaupunginosassa lähellä Pulkovan lentokenttää.

Koulu numero 1:ssä opetetaan viilutöiden ja huonekalujen restauroinnin lisäksi muun muassa koristemaalausta, mukailumaalausta sekä kipsitöitä. Oppilaiden töitä on esillä niin koulun käytävillä kuin omassa näyttelytilassaan, mihin pääsevät esille vain parhaimmat lopputyöt. Kouluaikana tehdyt työt ovat pääasiassa asiakkaille tehtyjä tilaustöitä sekä viimeisen vuoden lopputyö. Jälkimmäiset ovat koulun omaisuutta ja niin ollen ne jäävät koulun tiloihin näytteille.

Aloitin ensimmäisen Pietarin päiväni tutustumalla kouluun No1 ja matkaan sinne. Hotelli sijaitsi vain puolen kilometrin päässä Tekhnologicheskij Institutin metroasemalta. Muutaman minuutin kävelyn ja 30 minuutin metromatkan jälkeen oli vielä vartin ratikkamatka koululle.

Julkinen liikenne kaupungissa on tehty helpoksi ja edulliseksi. Lunastin ladattavan matkakortin, mihin latsin 1000 ruplaa eli reilu 13 euroa. Yksittäinen metromatka maksoi 32 ruplaa (noin 40 senttiä) ja ratikka noin 45 - 60 ruplaa (60-80 senttiä). Samalla kortilla pääsi matkustamaan myös pitkälle lähiöihin kulkevilla busseilla ja ratikoilla vain korttia lukulaitteeseen vilauttamalla. Metrot kulkivat puolesta minuutista pariin minuuttiin välisellä syklillä, ratikat puolestaan kulkivat miten kulkivat. Varsinkin illalla tuntui suurin osa ratikoista menevän vain varikolle ja tämän rahastajat ilmaisivat suurelleisesti vasta maksettuani matkan.

Toiselle päivälle oli sovittu tapaaminen koululle No 2. Metron päätepysäkiltä Veteranov Prospektilta matka jatkui vielä marshrutka-pikkubussilla kauas kerrostalolähiön keskelle. Perillä oli koulun johdon ystävällinen vastaanotto tee- ja leivonnaistarjoiluineen, koulun esittelyineen, opettajien tapaamisineen sekä ruokailuineen. Näinä alkupäivinä mukana oli Saskyn kv-koordinaattori Nikolay Karpov. Ilman häntä olisi kielitaidottomana moni asia jäänyt hoitamatta, kuten paikallisten puhelinliittymien hankinta tai moni asia olisi ollut suuren työn takana.

Koululla No2 opetetaan muun muassa koristeveistosta, lovileikkausta ja kivitöitä.

Varsinainen opiskelu alkoi työvälineiden tekemisellä. Sain palan lattarautaa ja puuta mistä tein itselleni kaksi veistä. Nämä tulisivat olemaan pääasialliset työkaluni niin viilutöissä kuin veistossa. Aloitin viilujen työstön täysin alkeista. Kokeilin miten eri puulajit leikkautuvat ja tein yksinkertaisia geometrisiä kuvioita eri puulajeja yhdistellen. Vähitellen tehtävät monimutkaistuivat ja jo opitun tekniikan rinnalle tuotiin uusia työmenetelmiä.

Kukkatyöhön kokeilin niin maalausta kuin tummennusten tekemistä polttamalla. Vastaaviin töihin on yleensä myös kaiverrettu esimerkiksi lehtiruoteet ja kaiverrusviivat on täytetty mustalla vahalla. Perinteiseen kompassiruuuun harjoittelin muun muassa messinkiuputuksia ja messinkiin kaiverrustentekoa.

Suomessa käytetään termiä intarsia kaikkeen viilutyöhön. Heti alussa minulle tehtiin selväksi, että Venäjällä, Italiassa, Ranskassa, Saksassa ja Englannissa intarsia tarkoittaa upotustekniikkaa. Pohjamateriaaliin kaiverretaan kohta upotettavalle toiselle objektille, oli se sitten viilua, puuta, metallia, luuta tai helmiäistä. Mutta kun esimerkiksi viilusta sahataan tai leikataan paloja, jotka sovitetaan yhteen ja lopulta liimataan alustaansa, käytetään työtavasta nimitystä marquetry.

Yllä olevissa kuvissa keskimmaisessä intarsiaa on kompassiruuuketta ympäröivä vaalea raita ja vaaleat pallokuviot, joita varten kaiversin alustaan paikat niille ja täytin vaalealla puulla. Intarsiaa ovat myös tammen lehdet ja vaaleiden pallojen väliset viivat, mitkä tein messingistä ja upotin alustaan. Muu osa työstä on marquetrya, veitsellä leikattuja toisiinsa saumattomasti liitettyjä viilukappaleita, jotka kiinnitin ensin toisiinsa teipein ja lopulta liimasin valmistuneen kuvion pohjalevyyn.

Kuvassa vasemmalla Kirovskyn koulurakennus.

Varsinaisena opettajanani toimi Aleksander Vladimirovich Bagrov, mutta samassa tilassa työskentelivät myös kaksi muuta opettajaa, Maxim Andreevich Tarasov ja Artem Sergeevich Shopin. Alusta lähtien oli selvää, että käyttäisimme kommunikoinnin apuna puhelimen käännohjelmaa. Usein kuitenkin, kun opettajani kanssa haimme jotain tiettyä sanaa, jompi kumpi toisista paikalla olevista opettajista tai joku oppilaista löysi oikean sanan. Onneksi myös alan sanasto on pitkälti yhteneväistä niin venäjän, saksan, ranskan kuin englannin kielessä. Lisäksi Aleksanderin opetus oli niin korkealla tasolla, että hänen ohjeistamisestaan ymmärsi välittömästi, vaikka ohjeet olisivat tulleet venäjäksi.

Työskentelin koko ajan pelkästään työpajassa, joten pystyimme toimimaan tällä kielitaidoilla. Olisi kuitenkin ollut hieno päästä mukaan teoriatunneillekin, mutta tähän ei venäjän kielitaitoni olisi riittänyt eikä koulussa ollut mahdollisuutta käyttää englantia opetuskielenä.

Yleisesti opiskelu koostui niin teoriasta kuin erilaisten huonekalujen ja vanhojen esineiden entisöimisestä. Opettajat ja oppilaat työskentelivät yhdessä kulloisenkin projektin parissa. Tämä mahdollisti sen, että opiskelijat oppivat paljon seuraamalla erittäin kokeneitten opettajien työskentelyä. Yhteistyöllä projektit valmistuivat varsin nopeasti, jolloin opiskelijoilla oli mahdollisuus päästä tekemään useampia erilaisia töitä verrattuna työtapaan, jossa jokainen opiskelija tekisi omaa työtään opettajan valvonnan alla.

Työn lopputuloksesta vaadittiin täydellistä. Omaa mustalla pohjalla olevaa lintuaiheista työtäni sain kiillottaa useampaan kertaan ennen kuin korkeakiiltoinen lakkapinta läpäisi opettajien kriteerit. Havaitsin, että Pietarin koululla tehtävät työt olivat vaativampia verrattuna Suomen koulun tehtäviin. Johtuen Pietarin pitkästä ja loisteliaasta historiasta, koululla entisöitiin paljon vanhempia huonekaluja kuin Suomessa. Jo katukuvasta näki miten paljon kunnostettavia isoja rakennuksia ja palatseja kaupungissa on. Sen lisäksi korjattavia ovat kaikki irto- ja kiintokalusteet rakennusten sisällä. Kirovskiyn koulun kaikki tekeminen tähtääkin, että opiskelija valmistuttuaan pystyy toimimaan omatoimisesti näillä loputtomilta tuntuvilta työmailla.

Yleisesti yhteishenki verstaalla oli erittäin hyvä. Koska itse työskentelin yksin omien tehtävieni kanssa, muut kävivät ahkerasti ihastelemassa ja kehumassa tekemisiäni. Muutaman kerran päivässä kokoontuimme kaikki yhteisille tehetkille, missä keskustelujen aiheet vaihtelivat laidasta laitaan. Välillä keskustelun aiheena olivat koulun asiat ja välillä syvennyimme Suomen ja Venäjän erojen vertailuun lähtien sanastosta ja ruokakulttuurista päättyen koulutuspolitiikkaan.

Tutustuin lisäksi moneen jo koulusta valmistuneeseen. Heistä oli mielenkiintoista tavata opiskelija, joka tulee Suomesta asti heidän entiseen kouluunsa. Usein keskustelu kääntyi myös alan opiskeluun ja työllistymiseen Suomessa ja Venäjällä. Yhteisenä huolena oli kertakäyttökulttuuri ja Ikea. Monilta entiseltä opiskelijalta sain lisäksi hyviä neuvoja töihini ja vinkkejä kaupungin nähtävyyksistä ammatillisessa mielessä.

Vietinkin koko Pietarissa opiskeluaikani koululla sekä näiden entisten opiskelijoiden kanssa tutustuen nähtävyyksiin. Minulle esiteltiin muun muassa paikallinen käsityökaluihin ja puutyökurssien järjestämiseen erikoistunut rautakauppa. Viikolla yleensä ehdin hotellille vasta iltamyöhäisellä.

Vaikka turistina liikkuminen jäi vähäiseksi, ehdin näkemään runsaasti kaupungin perinteisiä nähtävyyksiä. Pietarin niin sanottu punainen metrolinja on tunnettu upeista asemarakennuksista. Matkustaessani aamuisin koululle kyseistä linjaa, saatoin jäädä Tekhnologicheskiyn ja Avtovon välisille asemille ihailemaan niiden arkkitehtuuria. Vasemman puoleisessa kuvassa olevassa Avtovon asemalla on katossa kristallikruunut ja 16 kristallipilaria. Asema on ensimmäisiä asemia, minkä rakentaminen aloitettiin vuonna 1955. Suunnitelmissa oli tehdä kaikki pilarit kristallista, mutta sen huomattiin tulevan liian kalliiksi ja loput tehtiin sen vuoksi marmorista.

Aamupalalle poikkesin usein paikallisiin pieniin kahviloihin tai poikkesin neuvostotyylisiin stolovaja – ruokaloihin. Kahviloissa tarjotaan myös lämpimiä ruokia suomalaisista kahviloista poiketen. Jopa katukioskeista pystyi alkeellisella kielitaidolla ostamaan kaali- eli kapustapiirakan. Takavuosina Pietarissa oli kuulemma ollut muodissa Italialainen keittiö ja nyt tuntui olevan Japanin vuoro. Viikonloppuisin ravintolaa hakiessani pyrin kuitenkin valitsemaan georgialaisen, armenialaisen tai perinteisen venäläisen ravintolan. Viikolla söin koulun ruokalassa. Tarjolla oli aina soljaankaa, perinteistä kala- tai vihanneskeittoa smetanana kera sekä perunaa, muusia, makaronia, tattaria tai riisiä kalaleikkeen tai usein kiovalaisen kanakotletin lisukkeena.

Kolme viikkoa oli kulunut yllättävän nopeasti ja tuli aika vaihtaa koulua. Tässä vaiheessa paremmasta venäjänkielen taidosta olisi ollut hyötyä. Lintutyöni oli vielä kesken ja ihmettelin miten saisin sen tehtyä loppuun, jos siirryn toiseen kouluun. Lopulta kävi selväksi että voisin jatkaa vielä ylimääräisen viikon ensimmäisessä koulussa. Lopulta opettajani Aleksander järjesti niin, että sain jäädä loppuajaksikin alkuperäiseen kouluun marquetry -tekniikan pariin. Ratkaisu sopi minulle hyvin, sillä kuusi viikkoa, mistä ensimmäinen meni pitkälti matkustamiseen ja orientaatioon, on erittäin lyhyt aika omaksua niin monia tekniikoita mitä sain opiskella. Oli hienoa jatkaa tutussa, erittäin kannustavassa ryhmässä, jonka kanssa olin tottunut viettämään vapaa-aikanikin.

Onnekseni en tehnyt itselleni etukäteen mitään suunnitelmia vaihdon ajaksi. Olin lähtenyt avoimin mielin katsomaan millaiseksi puolentoista kuukauden opiskelu-aika muotoutuisi. Ensimmäisellä viikolla merkitsin itselleni paperikarttaan ne opiskeluani tukevat kohteet, jotka vähintään haluaisin nähdä; kahviloita, musiikkiklubeja, kirkkoja, palatseja, museoita. Eremitaasissa kävin pariinkin kertaan (suomalaisella opiskelijakortilla ilmaiseksi) katsomassa Andre-Charles Boullén (1642-1732) tekemää kaappia. Tein koululla nimittäin kopiota pienestä osasta Boullénin kaappiin tekemästä kuvioinnista. Ja pitihän sen edessä ottaa myös selfie.

Ainut kulttuurishokki matkallani oli kylmyys. Nevalta käyvä viima hydytti innon kierrellä kaupungin nähtävyyksillä. Vaikka ajatuksenani oli kävellä kohteesta toiseen, ratikka tai metromatka vei viimeisessä kelissä voiton. Tässä vaiheessa päätin tulla turistina Pietariin uudelleen lämpimämpään aikaan, jäihän nyt kaikki palatsien puutarhatkin kokematta. Saatoin nyt siis keskittyä täysipäiväisesti opiskeluun.

Kontrasteja kaupungista löytyy. Moskovan rautatieaseman läheltä löytyy yksi kaupungin suurimmista ostosparatiiseista Galeria, jossa on 300 liikettä, parikymmentä kahvilaa ja ravintoloita. Kadun toisella puolella on Pushkinskaja 10 – kulttuurikeskus, taiteilijoiden valtaama talo, mistä löytyy undergroundia ja modernia taidetta, taidegallerioita, klubitoimintaa, kahviloita ja jopa ääneen keskittynyt museo, missä järjestetään kokeellisen musiikin konsertteja.

Puskinskajalla asuvat ja työskentelevät taiteilijat esittelivät mielellään työtilojaan ja töitään. Tapasin entisen Saint Petersburg yhtyeen Vladimir Rekshan, jonka oma henkilökohtaisella rahoituksella ylläpitämä Russian Rock -museo esitteli 60 - 70 lukujen neuvostorokin historiaa, hänen käyttämiään ja keräämiään sähkökitaroita sekä alkuperäisiä Beatles-levyjä sekä neuvostoaikana niistä tehtyjä kopioversioita.

Pietarista löytyy museo kaikelle, vodkasta neuvostorokkiin.

Kontrastia löytyi myös Nevskiy prospektin jouluvaloista ja aina Sadovaya ulitsan varrelta löytyneeseen korttelin kokoiseen sisäpihan markkina-alueeseen.

lisakirkko sisältä. Kirkon ulkopuolta koristaa 48 suomalaisesta graniitista tehdyä pylvästä.

Sukellusvene Putinin kesäpalatsin naapurissa Strelnessa.

Mariinsky teatterin kuuluisa esirippu.

Vasemmalla olevassa kuvassa näkyy osa kuuden viikon aikana tekemistäni töistä. Oikeanpuoleisessa kuvassa olen juuri kuullut valmistuneeni artesaaniksi. Juhlistin tilannetta opettajani Aleksanderin (toinen vas), opiskelija Natashan (toinen oik) ja Maximin (oik) kanssa nauttimalla borsseikeittoa, kapustaa eli hapankaalia ja säilöttyjä vihanneksia sekä tietenkin venäläistä Ivan-teetä.

Koulussa opetetaan tekemään vaikeitakin 1600-1700 -luvuilta peräisin olevia töitä alkuperäisin metodein, jotta vastaavan alkuperäisen työn tullessa restauroitavaksi, tekijä ymmärtäisi täydellisesti tekotavan ja niin ollen osaisi korjata mahdolliset vauriot. Tämä asioihin perinpohjaisesti paneutuminen teki minuun suuren vaikutuksen ja samalla kannusti jatkamaan vanhojen työtapojen opiskelua ja tutustumaan syvemmin huonekalujen historiaan. Vaikka pääpaino olikin vanhojen esineiden korjaamisessa, opetuksessa korostettiin huomioimaan myös niiden esteettisyys ja kauneus. Huonekalurestauroijankin on mahdollista luoda näillä vanhoilla tekniikoilla uusia kauniita esineitä, tehdä taideteoksia kuten aikansa mestarit tekivät vuosisatoja sitten.

Koulut:

koulu No 1 www.spbrkk.ru

koulu No2 www.rkk.spb.ru

entisöinti:

www.gildia.pro

museot:

<http://soundmuseums.spb.ru>

<http://rekshan.ru>

www.p-10.ru

www.rusmuseum.ru

www.cathedral.ry

kaupat:

www.rubankov.ru

www.uvelin.ru/shop/Ruchnoy-instrument/

www.ruta.ru

<http://spb.sapphire.ru>

nähtävyydet:

www.mariinsky.ru

kirjan talo www.spbdk.ru

musiikki:

www.gez21.ru

www.griboedovclub.ru

www.fisfabrique.spb.ru

www.avrora-zal.ru

www.cosmonavt.ru